



Kısaca Konu Başlıkları gizle

- 1 1- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Arap Yarımadası
- 2 2- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Asya
- 3 3- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Avrupa
- 4 4- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Afrika

- 610** - **Hz. Muhammed**'e peygamberliğin gelişi
- 615** - Müslümanların Habeşistan'a hicret etmesi
- 622** - Müslümanların Medine'ye hicret etmesi
- 622** - Medine Sözleşmesi
- 624** - Bedir Savaşı
- 625** - Uhud Savaşı
- 627** - Hendek Savaşı
- 628** - Hudeybiye Savaşı
- 629** - Hayber'in Fethi
- 629** - Mute Seferi
- 630** - Mekke'nin Fethi
- 630** - Huneyn Seferi
- 630** - Taif Seferi
- 631** - Tebük Seferi
- 632** - Veda Haccı ve Hz. Muhammed'in vefatı



İslamiyet'in doğuşu sırasında başlıca devletler

1- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Arap Yarımadası

Arabistan, Asya kıtasının güneybatı kesiminde yer alan büyük bir yarımada'dır. Yarımada'nın doğusunda Basra Körfezi ve Umman Denizi, batısında Kızıldeniz, güneyinde Hint Okyanusu yer alır. Suriye çölleriyle kaplı kuzey tarafından ise Fırat Nehri geçer. Arabistan Yarımadası; Necid, Hicaz ve Yemen olmak üzere başlıca üç bölgeye ayrılır. Yarımada'nın orta ve kuzey kesimlerini kaplayan Necid Yaylası'nda en yaygın ekonomik faaliyet hayvancılıktır.

Mekke ve Medine şehirlerinin bulunduğu Hicaz, ticaret yollarının geçtiği önemli bir bölgedir. Arabistan'ın yaşama en elverişli yeri, yarımada'nın güney kesiminde bulunan Yemen'dir. Verimli topraklara sahip olan Yemen, çok eski devirlerden itibaren Arapların yerleşik yaşam sürdürdükleri bir bölgedir. Bu nedenle Yemen'e Bahtiyar Arabistan da denir.

Arap Yarımadası'ndaki kabileler genellikle göçebe yaşam sürerdi. Bedevi adı verilen göçebe Araplar çadırlarda oturur, hayvancılıkla uğraşır. En fazla yetiştirdikleri hayvanlar at, koyun ve deveydi.

Medeni veya hadari olarak adlandırılan yerleşik Araplar ise köy, kasaba ve şehirlerde yaşardı. Geçimlerini tarımdan ve ticaretten sağlayan medeniler, göçebelere olduğu gibi kabile şefleri değil kabile meclisleri tarafından yönetilirdi. Arabistan'ın dinî merkezi olan Mekke'nin kendine özgü bir yönetim şekli vardı. Şehrin yönetimi V. yüzyıl ortalarından beri Kureyş kabilesinin elindeydi.

Kureyş'in ileri gelenleri Kâbe yakınındaki Dâru'n-Nedve'de toplanır; Mekke'nin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik meselelerini burada görüşüp karara bağlarlardı. Kırk yaş üzeri Kureyşli kabile reislerinin katılabildiği Dâru'n-Nedve, Mekke şehir devletinin yönetildiği bir **yasama** meclisi durumundaydı. İslamiyet öncesi Arabistan'da en yaygın inanış putperestlikti.

Her Arap kabilesinin hatta her insanın kendisine ait bir putu vardı. Bazı putlar ise bütün Araplar tarafından kutsal sayılırdı. Arabistan'da Hz. İbrahim'in tek tanrılı dinine inananlar da vardı. Bu kişilere gerçeğe teslim olmuş anlamında, Hanif denirdi. Putperestler ve Haniflerin dışında Arabistan'daki diğer inanç grupları Hristiyanlar ve Musevilerdi.

Arapların İslamiyet öncesinde yaşadıkları devir Cahiliye Dönemi olarak adlandırılmıştır. Bu dönemde kabileler hâlinde yaşayan Araplar arasında siyasi birlik yoktu. Aynı soydan gelen kabile üyelerinin başında şeyh denilen bir yönetici vardı. Savaşa ve barışa aile reisi durumundaki şeyh karar verirdi. Araplarda toplumsal hayat, geleneklerden kaynaklanan örf ve âdetlere göre düzenlenir; kurallara uymayanlar kabile dışına çıkarılırdı.

Arabistan'da kabile korumasından yoksun birini yakalayıp esir almak hak olarak görüldüğü için ihraç cezası en ağır yaptırımlar arasındaydı. Araplarda önde gelen kabilelerden birinin üyesi olmak başka kabilelere karşı övünme nedeniydi. Evlenmelerde kabile ve aile seviyelerinin eşit olmasına önem verilir, aşağı kabileye mensup biriyle evlenmekten utanılırdı. Kabiledeki herhangi birinin işlediği suçtan kabilenin tamamı sorumlu tutulurdu.

Arap kabileleri arasında sınır anlaşmazlıkları ve kan davaları nedeniyle sık sık çatışmalar yaşanırdı. Kan davalarında öç alma isteği diyet olarak deve vermekle de giderilebilirdi. Ancak anlaşma yoluyla öç almaktan vazgeçmek alçalma olarak kabul edildiği için işlenen bir cinayet genellikle çok sayıda insanın öldüğü kuşaklar boyu devam eden düşmanlıklara yol

açardı. Haram Aylar denilen, Kâbe'nin ziyaret edildiği zilkade, zilhicce, muharrem ve recep aylarında kabile savaşlarına ara verilirdi. Buna rağmen çatışmalar Ficâr Savaşları adıyla söz konusu aylarda da devam ederdi.

Cahiliye Dönemi Arap toplumunda insanlar hürler, esirler ve mevali olmak üzere başlıca üç gruba ayrılırdı. Hürler kabilelerindeki diğer insanlarla eşit bir yaşam sürer, onlarla beraber göç etme ve savaşa gitme gibi haklara sahip olurdu. Hiçbir hakka sahip olmayan esirler ise eşya gibi alınıp satılır ve miras yoluyla başkasına geçebilirdi.

Efendi, kölesine ölüm dâhil istediği cezayı verebilir ve bundan dolayı sorumlu tutulmazdı. Özgürler ile köleler arasındaki mevali sınıfı, efendileri tarafından azat edilmiş kölelerden ve cariyelerden meydana gelirdi. Mevali, kendisini bağışlayan efendisinin kabilesine girerek onun akrabası olurdu. Bununla birlikte hürler sınıfından bir kadınla evlenemezdi.

Çok kadınla evliliğin yaygın olduğu Arap toplumunda kadın, miras hakkından yararlanamazdı. Özellikle orta ve aşağı tabakadaki kabilelerin kadınları ikinci sınıf insan olarak görülürdü. Erkek çocuğu olan bir baba sevinip eğlenceler düzenlerken kız çocuğu olduğunda utanır ve kendisini suçlu hissederdi. Kabileler için aile birliğinin temel amacı erkek çocuk sayısını çoğaltarak askerî bakımdan güçlenmektir.

2- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Asya

İslamiyet'in doğduğu sırada Orta Asya'nın büyük bölümü Kök Türk Devleti'nin hâkimiyeti altında bulunuyordu. Bu dönemde İpek Yolu üzerinde ticaret yapan Türk tüccarları, Çin'den aldıkları ipekli kumaşları ve diğer malları İran'a, oradan da Arap Yarımadası'ndaki önemli ticaret merkezlerine taşıyorlardı.

Türkler ile Araplar ilk olarak bu ticari faaliyetler sırasında karşılaşmışlardı. Kök Türklerde halkın büyük çoğunluğu tek tanrılı bir din olan Gök Tengri dinine inanıyordu. Bununla birlikte hanedan üyeleri ve bazı yöneticiler arasında Budizm ve Manihaizm dinlerini benimseyenler de vardı. Bu dönemde kuzeyden gelen Türk akınlarını durdurmuş olan Çin, Kök Türkleri kendisine bağlama siyasetine hız vermişti.

Çin'de halkın çoğunluğu Budizme inanıyordu. Çinliler arasında, Lao-Tzu adlı filozofun fikirlerine dayanan Taoizm ile Konfüçyüs'ün düşüncelerini içeren Konfüçyüsçülük dinleri de yaygındı. Aynı dönemde Japonya'da güçlü bir merkezî devlet yoktu.

Büyük ölçüde Çin kültürünün etkisinde kalan Japonların millî dini doğa güçlerine ve ruhlara tapınmayı emreden "tanrıların yolu" anlamına gelen Şintoizm idi. İslamiyet'in doğduğu VII.

yüzyılın başlarında İran'da, başkenti Medain olan Sasaniler Devleti hüküm sürüyordu.

O günlerde Sasaniler doğuda Kök Türk, batıda ise Bizans Devletleriyle mücadele ediyordu. Sasaniler Devleti'nin egemen olduğu İran topraklarında halkın büyük bölümü Zerdüştlük dinine inanıyordu. Hindistan çeşitli ırk ve dinlerden insanların yaşadığı bir ülkeydi. Hint toplumu kast sistemi gereği sınıflara ayrılmıştı.

Bu nedenle İslamiyet'in doğduğu dönemde Hindistan'da siyasi birlik kurulamamıştı. VII. yüzyılın başlarında Bizans Anadolu, Suriye, Filistin, Mısır, Kartaca ve İtalya ile Tuna Nehri'ne kadar olan Balkan topraklarını elinde tutuyordu. Hristiyanlığın yaygın olduğu Bizans İmparatorluğu, mezhep çatışmaları nedeniyle yaşadığı iç karışıklıklara rağmen Ön Asya'nın en güçlü devletiydi.

3- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Avrupa

İslamiyet'in doğuşu sırasında Avrupa'da toplumsal eşitsizlik üzerine kurulu feodalite hüküm sürüyordu. Aynı dönemde Avrupa'da hâkim olan din Hristiyanlıktı. Orta, Kuzey ve Batı Avrupa'da Hristiyanlığın Katoliklik mezhebi; Doğu Avrupa ve Rusya'da ise Ortodoksluk mezhebi yayılmıştı. Katolikliğin merkezi Roma şehri olup en büyük temsilcisi papa idi.

Papa, krallara taç giydiren; para karşılığında endüljans denilen bir belge vererek Katolik Hristiyanların günahlarını affeder ve onlara cennetten yer bağışlardı. Ayrıca afroz yetkisini kullanarak Hristiyanları dinden çıkarabilir ya da enterdi denilen cezalandırma şekliyle ülkeleri, kralları ve tüm halkıyla birlikte kilise hizmetlerinden yoksun bırakabilirdi.

Papaların böylesine geniş yetkilere sahip olduğu o günlerde Avrupa skolastik düşüncenin etkisi altında bulunuyordu. Araştırma ve eleştiri özgürlüğüne izin vermeyen bu düşünce sistemi Avrupa'da bilim, teknoloji ve sanatın gelişmesi önündeki en büyük engeldi.

4- İslamiyet'in Doğuşu Sırasında Afrika

İslamiyet'in doğduğu sırada Afrika kıtasının yalnızca kuzey ve doğu kesimleri biliniyordu. O dönemde başta Mısır olmak üzere Kuzey Afrika toprakları Bizans İmparatorluğu'na bağlıydı. Doğu Afrika'daki Habeşistan'da hüküm süren Aksum Krallığı, kıtadaki başlıca siyasi güç durumundaydı.

Habeşler önceleri putperest iken IV. yüzyılın başlarında Hristiyanlığı kabul etmişlerdi. Araplar ile ticaret yapan ve Arap Yarımadası'ndaki siyasi gelişmeleri yakından izleyen Habeşler VI. yüzyılda Kızıldeniz'i aşarak Güney Arabistan'daki Yemen'e hâkim olmuşlardı.

Tarih Bilimi Ders Notları